

Тема уроку: Літературними стежками Слобожанщини

Мета уроку:

- познайомити учнів із творчістю митців Харківщини, розмаїттям тем і мотивів їх творчості, шляхом інтеграції літератури рідного краю з іншими видами мистецтва; познайомити з архітектурною та історичною спадщиною Слобожанщини; формувати систему знань, умінь і навичок на основі міжпредметних зв'язків;
- вдосконалювати вміння учнів використовувати набуті багатогранні знання у різних сферах діяльності; розвивати пам'ять, аналітичне мислення збагачувати уяву, мову; розвивати творчі здібності учнів;
- виховувати естетичні смаки, почуття прекрасного, любов до рідного краю і гордість за талановитих митців Харківщини, виховувати самодостаню особистість, здатну аналізувати, твори та висловлювати своє ставлення до мистецьких надбань рідного краю.

Тип уроку: урок-дослідження

Міжпредметні зв'язки: Харківщинознавство, музика, художня культура, література, живопис.

Обладнання: телевізор, DVD, відео «Візитка Харкова», презентації, фотографії пам'ятників Харкова, архітектурних пам'яток, ілюстрації учнів, виставка літературних творів митців Слобожанщини.

*Живопис - це поезія, яку бачать,
а поезія - це живопис, який чують.
Леонардо да Вінчі*

Хід уроку:

I. Організаційний момент

II. Мотивація навчальної діяльності

1. Демонстрація відео «Візитка Харкова»

2. Вступне слово вчителя:

Вчитель 1: Каждый человек считает то место, где он родился и живет, самым лучшим уголком на земле. Именно здесь ты растешь в ореоле материнского добра и ласки, мужаешь, набираешься сил, встречаешь утреннюю зарю и любишь красотою родного края. С годами ты понимаешь, что становишься неотъемлемой его частью.

Вчитель 2: Для нас таким є Харків – невтомний трудівник, гостинний господар, допитливий дослідник, талановитий майстер. У ньому гармонійно переплітаються сива давнина і сучасність, веселий гомін і поважна тиша, далека пісня бандуриста і сучасна лірика. Пишається Харків своїми мистецькими надбаннями, і ми горді з того, що маємо таку скарбницю талантів.

- На сьогоднішньому уроці ми доторкнемося до літературних скарбів рідного краю та познайомимося з творчістю поетів, які писали як українською, так і російською мовами.

III. Оголошення теми та мети уроку:

Вчитель 1: Сьогодні у нас необычний урок. Інтегрований.

Вчитель 2: І тема незвичайна: «Літературними стежками Слобожанщини».

- Як ви думаєте, яка мета нашого уроку? *(Відповіді учнів)*

Тож пройдемося цими стежками, взявши в супутники людей, які є гордістю і окрасою нашого Слобожанського краю.

Вчитель 1: Ітак, розговор у нас пойдеться про культуру рідного краю, бо кожен людина, формуючи своє світогляд, збагачує досвід, черпає знання з різних областей науки, культури. Про ерудицію кожного судять не тільки по знанням в якій-то конкретній області. Людина – соціальне істота, а суспільство розвивається в різних напрямках. І тому, чим більше людина знає, тим цікавіше він як спілкувач, як самодостатня особистість.

Вчитель 2: А знання про рідний край формують громадянина своєї держави.

Готуючись до сьогоднішнього уроку, ви одержали завдання – познайомити усіх із творчістю наших земляків, застосовуючи набуті знання з різних дисциплін: літератури, художньої культури, Харківщинознавства.

Вчитель 1: Отже, для успішної роботи вам було запропоновано організувати творчі групи, серед яких є «біографи», «літературознавці», «декламатори». А ще свої послуги запропонували художники, які засобами образотворчого мистецтва передадуть свої враження від почутого на уроці. Зверніть увагу на епіграф. Як ви його розумієте?

IV. Основний зміст уроку

Вчитель 2: Імена яких письменників, чий життя і творчість пов'язані з нашим містом, ви знаєте? *(Відповіді учнів)*

Слобожанщина завжди була багата на літературні таланти. Тут народжувалися і утверджувалися своєю творчістю багато наших всесвітньо відомих земляків, які прославили Харківщину, Україну на весь світ.

Вчитель 1: Харьковская писательская

організація достойно представлена многими таланливими особистостями. Надеямся, що о некоторых из них мы сегодня узнаем больше.

Вчитель 2: А зараз запрошую до слова представників творчих груп. Про особистість митця краще за все говорять його твори.

Презентація 1. *Виступ творчої групи*

Декламування вірша «Легенда про Харків» Возіянова М (додаток 1)

Аналіз поезії за планом. *(Виступ літературознавця)*

1. Тема та ідея, композиція.

2. Який основний мотив твору (настрій поета, почуття, які ним оволодівали під час написання, які засоби виразності використовуються)?

3. Що вважаємо за потрібне «взяти з собою в життя», прочитавши цей твір?

Виступ біографа

Возіанов Микола Кирилович народився 19 січня 1937 року в селі Байрак Горлівського району на Донеччині. Друкуватися почав з 1954 року. Тільки в періодиці опубліковано майже півтори тисячі байок, гуморесок, усмішок. Автор книг "Мудрість кутнього зуба", "Смішний заєць", "Фіговий листок", "Заміж до Європи" та інші. Лауреат літературних премій імені Олександра Олеся, Леоніда Глібова, Остапа Вишні. У літературі відомий як прозаїк, поет, гуморист. Автор розважальної передачі на радіо "Від суботи до суботи". Член Національної спілки письменників України з 1999 року. З 2000 року – відповідальний секретар Харківської організації Національної Спілки письменників України.

Презентація 2. *Виступ творчої групи*

(Декламування вірша Супруненко Н. «Літотис Харкова»)

Аналіз поезії за планом. *(Виступ літературознавця)*

1. Тема та ідея, композиція.
2. Який основний мотив твору (настрій поета, почуття, які ним оволодівали під час написання, які засоби виразності використовуються)?
3. Що вважаєте за потрібне «взяти з собою в життя», прочитавши цей твір?

Виступ біографа

Ніна Антонівна Супруненко народилася 31 травня 1953 року у селі Новоселиці Семенівського району Полтавської області. Після закінчення режисерського відділення Харківського державного інституту культури – завідувача відділом Палацу студентів. Автор збірок "Дарунок долі", "Кольорові сни", "У лабіринтах болю і розлуки"... Лауреат премії імені Олександра Олеся. Член Національної Спілки письменників України з 1992 року.

Презентація 3. *Виступ творчої групи*

(Декламування вірша Б. Котлярова «Одна из Харьковских легенд»)

Аналіз поезії за планом. *(Виступ літературознавця)*

1. Тема та ідея, композиція.
2. Який основний мотив твору (настрій поета, почуття, які ним оволодівали під час написання, які засоби виразності використовуються)?
3. Що вважаєте за потрібне «взяти з собою в життя», прочитавши цей твір?

Виступ біографа

Борис Котляров родився в 1911 году в польском городе Гройцы 4 ноября (Польша) в семье русского служащего. Б. Котляров окончил семилетку в г. Глухове, жил в Горловке, учился в профшколе в г. Артемовске, с начала 1930 года стал работать электрослесарем на харьковском заводе «Серп и Молот» (тогда же его стихи появились в периодической печати). С 1936 года – на литературной работе. Член СП С 1946 г. награжден премией им. Леси Украинки. В сборник «Лирика» включены стихотворения

Бориса Котлярова, отобранные из книг, выходивших в разные годы, начиная с довоенных «Праздник» (1935) и «Серебристые тополи»(1937). Затем

отдельными изданиями выходили книги «Мастера» (1949), поэма «Пень о Синегорье»(1950), «Обращение к другу»(1952), «Стихи. Поэмы»(1954). Кроме того, были изданы книги публицистической прозы «Похожий на отца»(1962), «Страницы из дневника»(1964), «Тетрадь для младшего друга» (1970), «Раскрытый дневник»(1971), «Рисунок полета»(1974), «Аллея»(1979), «Дворец»(1984).

Презентація 4. *Виступ творчої групи*
(*Декламування вірша А. Перерви »Левада«*)

Аналіз поезії за планом. (*Виступ літературознавця*)

1. Тема та ідея, композиція.
2. Який основний мотив твору (настрій поета, почуття, які ним оволодівали під час написання, які засоби виразності використовуються)?
3. Що вважаєте за потрібне «взяти з собою в життя», прочитавши цей твір?

Виступ біографа

Анатолій Антонович Перерва народився 12 квітня 1949 року у селі Вербівці Балаклійського району на Харківщині в сім'ї учителя. Закінчив факультет журналістики Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка. Працював кореспондентом районних газет «Ленінець» Нова Водолага, «Серп і молот» Балаклія, заступником редактора обласної газети «Ленінська зміна». Нині – заступник директора з наукової роботи Харківського літературного музею. Автор збірок «Живіть, жита», «Голоси криниць», «Серед білого дня», «На зламі літа», «Чистий четвер» за збірки «Живіть, жита» і «Голоси криниць» удостоєний премії імені Миколи Островського. Член Національної спілки письменників України з 1979 року.

Презентація 5. *Виступ творчої групи*
(*Декламування вірша Р.Катаєвої» Сумская«*)

Аналіз поезії за планом. (*Виступ літературознавця*)

1. Тема та ідея, композиція.
2. Який основний мотив твору (настрій поета, почуття, які ним оволодівали під час написання, які засоби виразності використовуються)?
3. Що вважаєте за потрібне «взяти з собою в життя», прочитавши цей твір?

Виступ біографа

Катаева Римма Александровна (урожденная Красикова; р. 01. 12. 1938) родилась в г. Харьков. Руководитель лит. объединения им. П. Тычины (с 1980). Печатается как поэт с 1976: журнал «НМ». Автор кн. стихов: Порог. Харьков, 1983; Рябиновая ветка. Киев, «Радянський письменник», 1987; Майский снег. Харьков, «Прапор», 1989; Перед грозой. Харьков, «Прапор», 1990; Времена души. Харьков, «Основа», 1994; Крутые дожди. Харьков, «Майдан», 1997. Переводит стихи укр. поэтов (Л. Костенко, Д. Павлычко,

В. Стус, И. Муратов и др.). Её стихи переведены на украинский и мордовский языки. Член СП СССР, Нац. СП Украины (1992). Премия им. Н. Ушакова (1998). Катаева Р. создаёт во многом автобиографический образ лирической

героини, обаятельной в человеческом плане. Она умеет любить, восхищаться, помогать другим. Она не знает «ни грана зависти», открыта, любознательна, её «глаза смотрят с любопытством в пёстрый свет»... И эти качества поэтесса высоко ценит в других людях. К примеру, в стихотворении «Человек», посвящённом поэту Виктору Тимченко, она пишет:

Он с радостью кобзаря
В ладоши по-детски хлопает,
Когда вдруг услышит хлопчика,
Талантливого, как заря.

Презентація 6. Виступ творчої групи

(Декламування вірша Б. Чичибабіна «Кто в панике, кто в ярости...»)

Аналіз поезії за планом. (Виступ літературознавця)

1. Тема та ідея, композиція.
2. Який основний мотив твору (настрій поета, почуття, які ним оволодівали під час написання, які засоби виразності використовуються)?
3. Що вважаєте за потрібне «взяти з собою в життя», прочитавши цей твір?

Виступ біографа

Борис Чичибабін (по паспорту – Полушин, 1923 – 1994) – один из самых ярких неофициальных поэтов советского времени. Борис Чичибабин родился в небольшом городке Чугуев на востоке Украины.

Первой публикации поэзии Чичибабина способствовал Борис Слуцкий

(«Знамя», 1958, стихи опубликованы под фамилией Полушин, что расстроило автора). В начале 1960-х годов поэту удалось издать четыре книги стихов в Москве и в Харькове, но вмешательство советской цензуры привело его к отказу от дальнейших публикаций. Стихи продолжали распространяться в самиздате - один из самых известных сборников Чичибабина был составлен Л.Е. Пинским (1972) и получил широкую известность в Москве и Ленинграде. В 1973 году за стихотворения «Памяти А. Твардовского», «Тебе, моя Русь, не Богу, не зверю...», «С Украиной в крови я живу на земле

Украины...» и др. В 1989 году в московском издательстве «Известия» вышла книга Бориса Чичибабина «Колокол». Составленная из лучших стихотворений разных лет, она стала событием в литературной жизни СССР (Чичибабин получил за нее Государственную премию 1990 года). С тех пор книги поэта регулярно издаются в России и на Украине; многочисленные посмертные издания осуществляет харьковское издательство «Фолио»: последнее из них - «Собрание стихотворений» поэта, подготовленное его вдовой Л.С. Карась-Чичибабиной совместно со Светланой Буниной.

Проходят творческие вечера поэта в разных городах. Чтение Чичибабиным своих стихотворений незабываемо. В 1989 г. на фирме «Мелодия» вышла авторская пластинка «Колокол». В 2002 году был учрежден фестиваль Международным фондом памяти Бориса Чичибабина и стал одним из самых заметных культурных событий в жизни нашего города. За эти годы в нем приняли участие сотни писателей и поэтов – харьковчан и гостей города.

Вчитель 2: Наше місто вражає не тільки літературними талантами, а й архітектурною довершеністю.

- **Питання до учнів:**

Назвіть відомі вам пам'ятники Харкова?

Виступи істориків. Екскурсія по рідному місту

«Харків архітектурний»

Архітектурна своєрідність Харкова визначена тим, що він у значній мірі був забудований спорудами в тому стилі XIX-XX сторіччя, який отримав назву "модерн". Будинки в стилі модерн зробили обличчя міста неповторним та своєрідним. У виданні "100 кращих творів

архітектури першої половини XX сторіччя", опублікованому у Великобританії, серед інших шедеврів є також і Харківський Держпром. Також у нашому місті багато цікавих пам'ятників (Тарасу Шевченкові, засновникам Харкова, губернатору Щербиніну, подарунок Києва – пам'ятник Архистратигу Михаїлу, пам'ятник розстріляним кобзарям, а ще є пам'ятник – персонажам твору «Дванадцять стільців», пам'ятник футбольному м'ячу, пам'ятник закоханим, пам'ятник першій вчительці.)

Вчитель 2: А який незвичайний пам'ятник, до того ж встановлений у досить - таки незвичному місці? «Скрипаль на даху»

Вчитель 2: - Зараз уявимо, як би він нам заграв. (*Звучить «Адажіо» Альбіноні*).

Вчитель 2: - А тепер поговоримо про любов. Я не помилюсь, якщо скажу, що всі поети, художники, музиканти творили в ім'я Любові — любові до землі рідної, до людини, прославляючи Життя в усіх його проявах.

(*Звучать поезії про кохання у виконанні учнів*) (додаток 7)

Радій Полонський «Самотність – яке безглузде слово»

Ірина Мироненко «Не понимал я, как тебя любил..»

Анатолій Перерва «Одній природі ми підзвітні»

Вчитель 2: Діти, ще раз зверніть увагу на епіграф до нашої розмови.

Живопис-це поезія, яку бачать, а поезія - це живопис, який чують.

Леонардо да Вінчі

- Поети свої почуття переливали в слово, а наші художники намагалися сьогодні передати свої враження від почутого за допомогою фарб.

(*Виступ художників. Демонстрація ілюстрацій до поезій, які прозвучали на уроці*)

V. Підсумок уроку

Слово вчителя: - Нам дуже пощастило. Ми живемо в надзвичайному місті. Місті вчених, робітників, художників, поетів, музикантів. Це наш Харків. І

яким він є і буде – залежить від нас. Адже обличчя міста створюють його городяни, тобто ми з вами.

(Звучить пісня про Харків у виконанні Л. Гурченко)

VI. Рефлексія:

- Чи виправдалися ваші сподівання на сьогодні?
- Що нового ви дізналися на уроці?
- Які почуття викликали у вас твори поетів та художників?

VII. Оцінювання навчальної діяльності учнів

VII. Повідомлення домашнього завдання

На вибір

- написати твір «Харків очима митців»;
- скласти вірш про Харків;
- вивчити за власним вибором вірш про Харків ;
- підготувати ілюстрацію «Моє рідне місто».

Поезія Возіянова М.К.

«Легенда про Харків»

Нам доля легенду дарує
Про Харків і назву його.
По Дикому Полю гарцює
Козацький отаман Харко.

Той гомін козацької слави
І герць пам'ятає Сумська.
Як краяли небо заграви,
Мов шабля Івана Сірка.

У Лопані, баяли люди,
Ловились великі лини.
А тихою річкою Уди
Ходили козацькі човни.

І містом ходив стоголосим
В задумі, як тиха вода,
Великий і мудрий філософ
Григорій Сковорода.

Легенда в минуле заводить,
Прадавнє минуле святе.
А сонце над Харковом сходить,
По Харкову свято іде.

Нам доля легенду дарує
Про Харків і назву його.
По Дикому Полю гарцює
Козацький отаман Харко.

Той гомін козацької слави
І герць пам'ятає Сумська.
Як краяли небо заграви,
Мов шабля Івана Сірка.

У Лопані, баяли люди,
Ловились великі лини.
А тихою річкою Уди
Ходили козацькі човни.

І містом ходив стоголосим
В задумі, як тиха вода,
Великий і мудрий філософ
Григорій Сковорода.

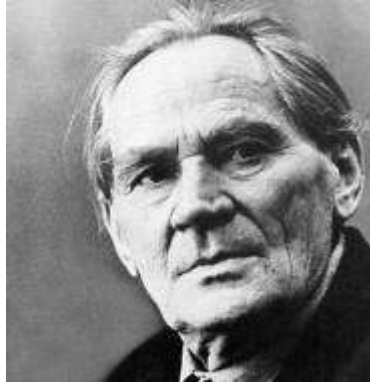
Легенда в минуле заводить,
Прадавнє минуле святе.
А сонце над Харковом сходить,
По Харкову свято іде.

Возіянов М.
Легенда про Харків

Поезія Бориса Чичибабіна

***

Кто - в панике, кто - в ярости,
а главная беда,
что были мы товарищи,
а стали господа.

Ох, господа и дамы!
Рассыпался наш дом -
Бог весть теперь куда мы
несемся и бредем.

Боюсь при свете свечек
смотреть на образа:
на лицах человеческих
звериные глаза.

В сердцах не сохранится
братающая высь,
коль русский с украинцем
спасаться разошлись.

Но злом налиты чаши
и смерть уже в крови,
а все спасенье наше
в согласье и любви,

Не стану бить поклоны
ни трону, ни рублю -
в любимую влюбленный
все сущее люблю.

Спешу сказать всем людям,
кто в смуте не оглох,
что если мы полюбим,
то в нас воскреснет Бог.

Сойдет тогда легко с нас
проклятие времен,
и исцеленный космос
мы в жизнь свою вернем.

Попробуйте - влюбитесь,-
иного не дано,-
и станете как витязь,
кем зло побеждено.

С души спадет дремота,
остепенится прыть.
Нельзя, любя кого-то,
весь мир не полюбить.

Поезія Супруненко Н.А.

"Літопис Харкова"

У слові Харків – шелестіння трав,
 І грім громів, і трепетні пісні,
 І дике поле у стрімких вітрах,
 І сьогоднішня, і майбутні дні!
 Старі будинки із віків минулих,
 Неначе часу давні сторінки...
 А дні кризь нас проходять, наче
 кулі...
 І за плечима вже – стрімкі роки!

Не повернути і не наздогнати –
 У часу правила своєї гри.
 На вікнах – древні металеві ґрати,
 За ними сплять потомлені вітри.

Вітри могли б розповісти багато
 Про наше місто в глибині віків:
 І про трагедії його й про свята,
 Про щастя й болі, радощі і гнів...
 Як пам'ятники, Харкова будинки:
 У кожного – історія своя,
 Вивчаю до останньої сторінки
 Який вже рік його літопис я!

У слові Харків – шелестіння трав,
 І грім громів, і трепетні пісні,
 І дике поле у стрімких вітрах,
 І сьогоднішня, і майбутні дні!

На Слобожанщині парки, палаци й дзвіниці,
 Харків величний, як острів моїх сподівань,
 Місто, в якому живу і мені сниться,
 Місто, якому я долю вручу - без вагань.
 Площа – красуня під небом розправила крила,-
 Харків, як птах гордовитий, зліта до небес,
 Є в ньому ніжність і мужність, дитинність і сила,
 Він наче струнами сонця пронизаний весь!
 Харкове рідний, лагідний друже!
 Хочу з тобою назавжди я бути.
 Ти і прекрасний, і ніжний, і дужий,
 ти і минуле моє і майбутнє.

В парку Шевченка Тарас нас гостинно стрічає,
 Поруч дуби, мов прибульці з далеких століть,
 Круча Кобзарська – водночас проста й величава;
 храм на горі найдревніший – Покровський – стоїть.

Місто моє, у якому заводи і квіти,
 гамір вокзалу і тиша ранкових світань,
 місто, в якому нам завжди хотілося б жити
 в вихорі світлих надій і святих сподівань!

Супруненко Н.
 "Острів моїх сподівань"

Поезія Бориса Котлярова

«Одна из харьковских легенд»

Река и плещет и лопочет,
 Лопочет Лопань...
 Словно хочет
 О чем-то рассказать мостам,
 Ступеням, статуям, цветам.
 О чем?..
 Такая небольшая — Текла, что зная?
 Что встречая?..
 Ей тихо отражать бы вновь
 Темнозеленость берегов.

Но нет — дробится в плеске тополь,
 У всех мостов лопочет Лопань...
 А по какому из мостов
 Вели тех хлопцев — моряков?
 Был скорбный час,
 Был смертный час.
 Три хлопца шли
 В последний раз.

По стуже харьковской земли
 Трех моряков на казнь вели.
 Вели фашистские солдаты.
 В крови фланельки на ребятах.
 Непобежденных в ста морях
 Вели их городу на страх.

Стояли люди среди развалин.
 Нежданно люди услышали
 Охрипший голос моряка:
 «Как называется река?»

Услышал чей-то отзыв хлопец
 И повторил название: «Лопань...»
 А в пору ту была она
 Быстра от ливней и шумна.
 И, растолкав солдат конвоя,
 К перилам вдруг рванулись трое.
 Прими, волна. Прими, река,
 Навечно сердце моряка.

Не пуля вражья — всплеск.
 И брызги... И смерть.
 Но в ней — призыв. И вызов. ...
 В краю родном я сколько раз,
 Как песню, слушал тот рассказ.

А в бурный день задышит Лопань
 И волн полотнищами хлопнет
 В быки мостов... В реке такой
 Мне голос чудится морской.

Поезія Анатолія Перерви

«Левада»

*Ще назва є, а річки вже немає
Ліна Костенко*

В мільйоннім місті є давно метро,
І хмарочоси, і гримить естрада...
Мені ж тривожить душу, гріє кров
Ця назва світла й приязна – Левада.

Десь тут, де під асфальтами – земля,
Де станція із назвою такою,
Росла верба, і вабила здаля
Озерце, оповите осокою.

Пили тут воду (уявить берусь)
Прапрадіди з криниці дзвінкової.
А ще раніш, йдучи у бій за Русь,
Відпочивали Ігореві вої.

Левадонько! Хоча тебе й нема,
Від тебе назва нам зосталась гарна.
Це назва не сліпа і не німа,
А значить, для нащадків - теж не марна.

Не вигадка чиновника, а суть
Землі цієї, що лишилась з нами.
О, скільки місць несправжній зміст несуть,
Невласними прикриті іменами!

А ми прийшли не з безміру небес –
Нас народила мама, маці, мати,
Тож не соромтесь матір і себе
Своїми іменами називати!

Поезія Римми Катаєвої

«Главная улица»

Ну, что ты делаешь со мной, моя Сумская?
 Не Дерибасовская ж ты и не Тверская!..
 Гляди, как пенятся зеленые бульвары,
 А нас – твои упрямо тянут тротуары.
 Мне каждый выступ,
 Каждый выдох твой знакомы.
 Тебя вышагиваю, чувствуя, что дома,
 И наслаждаюсь отпечатанной брусчаткой,
 Не замечая ни единой опечатки.
 А перекрёстки, нет, ну что за перекрестки!
 В тени встречаются влюблённые подростки.
 А площадь – что бы мы о ней не написали! –
 Не передать нам. Приезжайте, гляньте сами.
 Сюда бегу я от толпы противоречий –
 Со мной Кобзарь поговорит по-человечьи.
 И день, и ночь к нему течет река людская,
 Да без него была б Сумская – не Сумская.
 Как интересно раскрывать твои секреты!
 На нас, сегодняшних, глядит со стен Бекетов.
 Сюжеты бродят в одиночку, врассыпную –
 Из дома в дом переполняя всю Сумскую.
 Тебя дробили, и долбили, и бомбили...
 Тебя, как женщину, так трепетно любили!
 С тебя – из дали даже! – глаз я не спускаю.
 Ну, что ж ты делаешь со мной, моя Сумская?

Поезія про кохання

***

Не понимал я, как тебя любил,
 Когда дыханьем грел озябшие ладони
 В вокзальной пустоте.
 Шептал мне ветер: «Помни!»
 Я от него тебя собою заслонил,
 А он пакет бумажный уронил,
 И выл, его гоняя на перроне.

Не понимал я, как тебя любил,
 Когда вдвоем гуляли до рассвета
 По берегу Днепра.
 Прибой шептал: «Примета...»
 Ему я отвечал, что час пробил.
 Не понимал я, как тебя любил,
 Холодным утром, на исходе лета.

Не понимал я, как тебя любил,
 Когда в асфальт летел букет из роз.
 И тихое: «Прости...»,
 Ответом на не заданный вопрос.
 В горячем испуге забыл,
 Забыл о том, как я тебя любил,
 Медовый аромат твоих волос.

Ірина Мироненко

***

Поговори со мной... так, ни о чем... хотя б чуть-чуть...
 Мне душу выстудила снежность...
 Позволь под шепот губ уснуть
 И нежность...

Поговори со мной... ну, не молчи... дышу тобой...
 Мне каждый вздох как исцеленье...
 Даруй мне лунной ворожкой
 Спасенье...

Поговори со мной... скажи, что любишь... что скучал...
 Прости мне слёзы без причины...
 Душа, как брошенный причал,
 Пустынна...

Поговори со мной... как будто мир на миг исчез...

А мы всё ближе... ближе... ближе...

Мне без тебя... как без небес...

Не выжить

Ірина Євса

***

Одній природі ми підзвітні...

Як легко дихать на світанку!

Як заколисує життя! -

Немов ритмічний шум прибою...

Себе віддять єдиній в світі,

Одній любові - до останку,

Без сумніву, без каяття -

І залишитися собою!

Нас обкрадає недовіра,

Утіхи ситі, тимчасові.

А ролі, перші й другорядні,

Оцінить лиш один глядач -

Час невідступний, наче вирок,

Час непоступливий, як совість,

І перед часом безпорадні

Гнів і благаання, сміх і плач.

Тож поспішаймо в кожній миті

Себе утвердить остаточно,

Відчуть природи подих рівний

Під цокіт років і копит.

Бо наші долі - нерозмінні,

Як ці степи, одвіку отчі,

Що їх за золото і срібло

Ані продать, ані купить.

Анатолій Перерва

***

Усе боюсь не встигнути. Куди?

Чогось не доробить. Чого? Для чого?

За мною роки, як важкі сліди.

Що залишила ти, моя тривого!

Творю, руйнуюсь, мучусь і люблю.

І не спинюсь, аж поки серцем стихну.

І все одно чогось не дороблю

І все одно - кудись таки не встигну.

Ігор Муратов